

NYHETER

Tipsa oss på VK:s redaktion

Har du ett nyhetstips eller förslag på något vi bör skriva om?
Ring oss på 090-17 60 10 eller **mejla till** redaktion@vk.se.
Du kan också **skicka ett sms** eller mms till nummer 72 090.

Patrick
Krainer

Carina
Ask

Nyhetsledning: Patrick Krainer, Carina Ask, 090-17 60 10 Nyhetsredaktionen: 090-17 60 10 E-post: redaktion@vk.se

VK granskar: Umeå universitet

Utsatta kvinnor gav upp

SEXUELLA TRAKASSERIER. Den framstående professorn anklagades för sexuella trakasserier, fick åka till USA och köptes därefter ut för över två miljoner kronor. Kvar blev de utsatta kvinnorna, som kände sig ifrågasatta och förlöjlade. Flera av dem har i dag lämnat den akademiska världen. I stället för hjälp och stöd för att våga anmäla upplever de att Umeå universitet svek dem och valde att tysta ned allt.

– Några kvinnors berättelser om sexuella trakasserier var oviktiga och irrelevanta i sammanhanget. Det var störande inslag som riskerade att befläcka illusionen och den framgång och uppmärksamhet som ledningen fick vara en del av tack vare uppmärksamheten kring professorn, säger Ellen, som än i dag är upprörd över universitetets agerande.

UMEÅ. VK har tidigare i vår granskning av Umeå universitet berättat om den internationellt framstående professorn som trakasserade flera kvinnliga medarbetare sexuellt – anklagelser som han konsekvent har förnekat – och hur universitetet hanterade ärendet efteråt.

Vi har varit i kontakt med flera kvinnor som ger en samstämmig bild av Umeå universitets hantering när skandalen briserade i mitten av 2010-talet. Vanja, som vi har träffat, var en av dem som arbetade tillsammans med professorn och som berättade om sexuella trakasserier. Hon blir ledsen när minns tillbaka på vissa situationer och hur utsatt och obekväm hon kände sig.

– Jag mår fortfarande dåligt över allt som hände, och om jag ska räkna ihop vad det här har kostat mig rent ekonomiskt så har det påverkat hela mitt liv att det blev så här. Jag kommer aldrig få det jobb eller ha den levnadsstandarden som jag skulle ha fått om jag hade disputerat eller fått en karriär inom det akademiska. Om jag ska vara krass så har det här varit ganska dyrt. Jag har pröjsat ganska mycket för psykologer, terapeuter och psykofarmaka. Emotionellt dåligt mående, trust issues... den skiten kostar ju, både mig som individ och samhället i stort.

Flera år har passerat, men Umeå universitets hantering av ärendet och hur de utsatta kvinnorna bemöttes väcker fortfarande starka känslor. Hos Ellen, till exempel, som själv inte var utsatt för de sexuella trakasserier men som arbetade på Umeå universitet vid tidpunkten och hade god insyn i ärendet.

– Förutom ilska och frustration så fanns det också en känsla av besvikelse och hopplöshet inför den utsatthet som dessa

VK GRANSKAR

Många av de viktigaste avslöjandena har börjat med ett tips från allmänheten. Du kan **tipsa VK:s grävgrupp via telefon eller mejl**. Har du uppgifter som är känsliga – använd i sådana fall vår krypterade tipsfunktion på <https://granskar.vk.se>

**FOTO: HANNA ERIKSSON
EVELINA LINDFORS
ELIN TURBORN
JOSEFIN ISAKSSON**

090-17 60 71 hanna.eriksson@vk.se
090-17 60 09 evelina.lindfors@vk.se
090-17 60 53 elin.turborn@vk.se
090-17 60 35 josefin.isaksson@vk.se

kvinnor befann sig i. Deras jobb, karriär och i någon mån värdighet låg i händerna på professorn, säger Ellen och fortsätter:

– Det var en känsla av rättslöshet, vilket blir extra frustrerande när det på universitetet finns mängder av dokumentation som beskriver processer, rutiner och riktlinjer för hur sexuella trakasserier såväl som andra former av misskötsamhet ska hanteras. Tydlighet kring rutiner saknas inte. Det saknades dock vilja, mod och ryggrad att faktiskt agera i enlighet med dem.

VK:s källor uppger att lovande forskare, samtliga unga kvinnor, gav upp sina karriärer och helt lämnade universitetsvärlden efter händelserna med professorn. Sara, en annan medarbetare som vi har intervjuat, berättar att flera av hennes kvinnliga kollegor blev sjukskrivna på grund av allt som hänt.

– De flesta kvinnorna arbetar inte för universitetet längre, de fick sluta eller slutade av egen vilja efter det här, säger Sara, som i dag arbetar vid ett annat universitet.

För Vanja var besvikelsen efteråt så stor över att Umeå universitet inte agerade gentemot professorn och hjälpte henne och de andra kvinnorna mer, att hon helt övergav tanken på en akademisk karriär.

– Där någonstans infann sig väl den stora bitterheten mot akademien, och för mig var det då jag kände att jag inte kan fortsätta med en akademisk karriär om det är så här det ska se ut, säger hon vidare.

De utsatta kvinnorna fick träffa en extern psykolog, som i en utredning slog fast att professorn ägnat sig åt sexuella trakasserier. Bland bevisen fanns också dokumentation som mejl och sms. Utredningen presenterades för flera höga chefer samt för universitetsledningen. En av VK:s källor som tagit del av utredningen berättar att det i den fanns gärningar som hade kunnat polisanmälas, men att det aldrig gjordes. Utredningen diariefördes heller aldrig av universitetet. Det gjordes senare också en psykosocial arbetsmiljökartläggning av arbetsplatsen av utredare och psykologer från företagshälsovården.

Ingen av kvinnorna som anklagades för sexuella trakasserier vågade träda fram med sina namn och anmäla honom.

– Universitetet är ingen enkel plats att vara på, hierarkin är stenhård och du kan inte räkna med någon som helst framgång om du till exempel kommer från den administrativa sidan eller från den juniora forskarsidan och sedan säger något negativt om en högre professor. Då är du bränd, säger Vanja.

– Universitetet är ingen enkel plats att vara på, hierarkin är stenhård och du kan inte räkna med någon som helst framgång om du till exempel kommer från den administrativa sidan eller från den juniora forskarsidan och sedan säger något negativt om en högre professor. Då är du bränd, säger Vanja.

– Flera av tjejerna var påtagligt rädda, eftersom de var helt i händerna på professorn. Hela deras forskning finansierades av hans projektmedel och han bestämde om de skulle få vara kvar eller inte, så de var rädda att det skulle få konsekvenser för dem, säger Ellen.

Samtidigt, säger Ellen, var det heller aldrig någon från ledningen som uttryckte att kvinnorna borde göra en formell anmälan. På frågorna om det fanns en sådan önskan, om anmälan skulle göras till polisen eller på Umeå universitet och hur universitetet skulle agera

i så fall kom det aldrig några svar.

– Jag vet vilka de här tjejerna är, och de är orädda, starka kvinnor. Hade de känt att det fanns en förväntan och en önskan från universitetets sida att man ville ta tag i det här, så hade de anmält och då hade de, utan tvekan, gått ut med sina egna namn också, säger Ellen.

– Ledningen försökte på olika sätt dölja problemet, förminska, förneka och hitta anledningar att inte behöva konfrontera honom, hans anhängare och ta ansvar för situationen och hans beteende. Inte i sig konstigt då